

ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER İÇİN (0-36 AY) ERKEN ÇOCUKLUK ÖZEL EĞİTİM ETKİNLİK KARTLARI

YAZARLAR

BİLİŞSEL GELİŞİM ALANI

Doç. Dr. Hatice BAKKALOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Meral Çilem ÖKCÜN AKÇAMUŞ
Emel ERGİN

ALICI DİL GELİŞİM ALANI & İFADE EDİCİ DİL GELİŞİM ALANI

Doç. Dr. Özlem DİKEN
Doç. Dr. Hasan GÜRGÜR
Zülfiye GÖL

KABA MOTOR GELİŞİM ALANI & İNCE MOTOR GELİŞİM ALANI

Doç. Dr. Mehmet YANARDAĞ
Öğr. Gör. Ali KAYMAK
Oğuzhan DALLI

SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİM ALANI

Dr. Öğr. Üyesi Avşar ARDIÇ
Elif ERKOCA AKKÖSE

UYUMSAL BECERİLER GELİŞİM ALANI

Dr. Öğr. Üyesi Veysel AKSOY
Çağrı GİRAY
Doğan IŞIKLAR

Koordinatör

Prof. Dr. İbrahim Halil DİKEN

Çocuk Gelişim Uzmanları

Prof. Dr. Arzu YÜKSELEN

Öğr. Gör. Dr. Semra ŞAHİN

Dil Uzmanı

Afife Nurten AYTAÇ

Görsel Tasarım ve Resimleme

Yıldız EVİREN

ETKİNLİK KARTINI TANIYALIM

“0-36 Ay Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı” kapsamında gelişimsel geriliği/yetersizliği, gelişimsel gerilik/yetersizlik riski ya da şüphesi olan bebeklerin veya çocukların gelişimlerini desteklemek üzere ebeveynler/birincil bakıcılar için **Etkinlik Kartları** hazırlanmıştır. **Etkinlik Kartları** öğretim programında yer alan 7 gelişim alanındaki 621 kazanımı geliştirmek/desteklemek üzere oyun ve etkinlik temelli olarak düzenlenmiştir.

Etkinlik Kartlarının ön yüzünde sağ alt köşede zaman dilimleri yer alarak (örneğin 0-3 ay) gelişimsel sıra takvim yaşıyla ilişkilendirilmiştir. Ön yüzde ilgili hedef kazanımı geliştirmeye ve desteklemeye yönelik “etkinlik” numara verilerek bölümlere ayrılmış ve görselleştirilmiştir. Numaralandırılan etkinlik bölümlerinin yan tarafında yazılı açıklama ve görseli yer almaktadır.

Etkinlik Kartlarının arka yüzünde ise sağ üst köşede zaman dilimleri yine yer alarak (örneğin 0-3 ay) gelişimsel sıra takvim yaşıyla ilişkilendirilmiştir. Arka yüzün üst bölümü ve sol tarafında o kartta yer alan kazanımın ilişkili olduğu gelişim alanının adı yer almaktadır (örneğin Bilişsel Gelişim Alanı). Kartın arka yüzü üst bölümünde başlık olarak o kartta yer alan kazanımın ilişkili olduğu alt gelişim alanının adı yer almaktadır (örneğin bellek/nesne devamlılığı). Kartın arka yüzü üst bölümünde yer alan bu üç tanımlayıcı renkli bir alan içerisinde “Kart Başlığı” gibi tasarlanmıştır. Bu başlığın alt kısmında “kazanımın kodu ve adı” yer almaktadır (örneğin BND 3.1. Gözleri ile takip ettiği nesne

yok olduğunda nesnenin kaybolduğu yere 2-3 saniye bakar.). Kazanım için gerekli olan “Ön Koşullar” ise kazanım kodu ve adının hemen altında tanımlanmıştır. Bu “Ön Koşullar” ilgili kazanımın çalışılabilmesi için bebekte/çocukta hâlihazırda olması gereken özellikleri sıralamaktadır.

Etkinlik Kartlarının arka yüzünde “Ön Koşullar” bölümünün altında “Değerlendirme” bölümü yer almakta olup bebeğin/çocuğun bu kazanıma sahip olup olmadığı incelenmektedir. Şayet bu değerlendirme sonucunda bebek/çocuk ilgili kazanıma sahip değil ise bu kartta yer alan etkinlik önerileri ebeveyn/birincil bakıcı tarafından çalışılmalıdır. Etkinlik için gerekli araç gereçler “Materyaller” başlığı altında sıralanmış olup “Uygulama” bölümünde etkinliğin açıklaması ve kartın ön yüzünde etkinliğin görselleri yer almaktadır. Etkinliği uygulatırken ebeveynin/birincil bakıcının dikkat etmesi gerekenler “Dikkat Edilecek Konular” başlığı altında sıralanmıştır. Bebek/çocuk özelliklerine göre etkinliklerde yapılabilecek çeşitli değişiklikler “Yetersizliklere Göre Etkinliklerde Uyarlamalar” başlığı altında örneklendirilmiştir.

Etkinlik Kartlarının arka yüzünde alt kısmında önerilen etkinlik açıklaması ve görselleri dışında alternatif olabilecek diğer etkinlik önerileri “Etkinlik Çeşitlemeleri ve Genelleme” başlığı altında sıralanmıştır. Kartın arka yüzü en alt kısmında son olarak ilgili kazanım için yapılan etkinlik uygulamalarının bebek/çocuk üzerindeki etkileri ebeveyn/birincil bakıcı tarafından “Son Değerlendirme” ile incelenir ve kazanımın bağımsız sergilenip sergilenmediği belirlenir.

GELİŞİM ALANLARINA GÖRE ETKİNLİK KART SAYILARI

Bilişsel Gelişim Alanı

128

Alıcı Dil Gelişim Alanı

49

İfade Edici Dil Gelişim Alanı

75

Kaba Motor Gelişim Alanı

66

İnce Motor Gelişim Alanı

44

Sosyal-Duygusal Gelişim Alanı

133

Uyumsal Gelişim Alanı

57

ETKİNLİK KARTLARINI DESTEKLEYİCİ BİLGİLER

“0-36 Ay Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı” kapsamında gelişimsel geriliği/yetersizliği, gelişimsel gerilik/yetersizlik riski ya da şüphesi olan bebeklerin/çocukların gelişimlerini desteklemek üzere hazırlanan **Etkinlik Kartlarını** uygulama sürecinde ebeveynler/birincil bakıcılar için yararlı olabilecek bazı prensipler önem arz etmektedir.

Tüm gelişim alanlarında yer alan kazanımların bebek/çocuk tarafından akranları gibi sergilenebilmesi için etkinlikler sırasında ebeveynler temel öğrenme prensiplerini kullanmalıdır. Bunlar;

- Bebeğin/çocuğun etkinliğe aktif katılım sağlaması,
- Bebeğin/çocuğun motive olduğu zamanlarda ilgili kazanımın çalışılması,
- Bebeğin/çocuğun çalışılan kazanım için aktif keşfetmesinin sağlanması,
- Kazanım için yapılacak etkinliğin önce bebeğe/çocuğa gösterilmesi,
- Kazanım için önerilen etkinliğin kullanılması ve daha sonra etkinlik çeşitlemelerinin uygulanması ve sonra genellemeye geçilmesi,
- Etkinliklerin gün içi sık sık tekrar edilmesi,

- Benzer kazanımlar için farklı etkinliklerin uygulanması,
- Etkinlikler esnasında ebeveyn/birincil bakıcı bebek veya çocuğa geri bildirim vererek öğrenmesine yardımcı olmasıdır.

Etkinlik kartlarında yer alan kazanımlardan her birini bebeğin/çocuğun bir defa bağımsız sergilemesi, kazanımda tam bağımsızlık ve yüksek performans anlamına gelmez. Kazanımların özel gereksinimi olmayan akranları gibi sergilenebilmesi için yan tarafta belirtilen öğrenme prensiplerinin etkinlikler esnasında ebeveyn/birincil bakıcı tarafından yoğun olarak kullanılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Ball, M. F. (2002). *Developmental Coordination Disorder: Hints and Tips for the Activities of Daily Living*. Jessica Kingsley Publishers.
- Bayley, N. (2006). *Bayley Scales of Infant and Toddler Development (3rd Ed.)*. San Antonio: The Psychological Corporation.
- Bly, L. (1994). *Motor Skills Acquisition in the First Year*. San Antonio: Pearson.
- Bly, L. (1999). *Baby Treatment Based on NDT Principles*. Austin: Pro-Ed Inc.
- Carpenter, M., Nagell, K., & Tomasello, M. (1998). Social Cognition, Joint Attention, and Communicative Competence From 9 to 15 Months Of Age. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 63 (4, Serial No. 255).
- Colorado Department of Education (2012). *Colorado Early Learning & Development Guidelines*. Retrieved from <https://www.cde.state.co.us/early/eldgs>
- Delaney, T. (2009). *101 Games and Activities for Children with Autism, Asperger's, and Sensory Processing Disorders*. McGraw-Hill Companies.
- Ellison, S. (2006). *365 games smart toddlers play (3rd Ed.)*. Sourcebooks: Illinois.
- Harding, J., Meldon-Smith, L., & Sheridan, M. (2012). *Play in Early Childhood: From Birth to Six Years*. Routledge.
- Howard, J. (2017). *Mary D. Sheridan's Play in Early Childhood: From Birth to Six Years*. Taylor & Francis.
- Jenkinson, J., Hyde, T., & Ahmad, S. (2008). *Building Blocks for Learning Occupational Therapy Approaches: Practical Strategies for the Inclusion of Special Needs in Primary School*. John Wiley & Sons.
- Kuder, S. J. (1997). *Teaching Students with Language and Communication Disabilities*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Kurtz, L. A. (2003). *How to Help a Clumsy Child: Strategies for Young Children with Developmental Motor Concerns*. Jessica Kingsley Publishers.
- Kurtz, L. A. (2007). *Understanding Motor Skills in Children with Dyspraxia, ADHD, Autism, and Other Learning Disabilities: A Guide to Improving Coordination*. Jessica Kingsley Publishers.
- Mayesky, M. (2014). *Creative Activities and Curriculum for Young Children*. Cengage Learning.
- MEB (2018). *Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireyler İçin (0-36 Ay) Erken Çocukluk Özel Eğitim Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Rogers, S. J. & Dawson, G. (2009). *Early Start Denver Model for Young Children with Autism: Promoting Language, Learning and Engagement*. New York, NY: The Guilford Press.
- Sher, B. (2009). *Early Intervention Games: Fun, Joyful Ways to Develop Social and Motor Skills in Children with Autism Spectrum or Sensory Processing Disorders*. John Wiley & Sons.
- Silberg, J. (2001). *Games to Play with Babies*. Beltsville, MD: Gryphon House Inc.
- Squires J, Bricker D. (2009). *Ages & Stages Questionnaires. Third Edition. (ASQ-3): A Parent-Completed Child-Monitoring System*. Baltimore, MD: Paul Brookes.
- Warner, (1999). *Baby Play & Learn*. New York, NY: Meadowbrook Press
- Warshaw, S. P. (2013). *Hawaii Early Learning Profile (HELP) Strands 0-3 Plus*. Menlo Park, CA: VORT Corporation.
- Warshaw, S. P. (2012). *HELP at Home*. Menlo Park, CA: VORT Corporation.

